

Ajuiëer de jiëäm/kantheliŋ de thukul

Wël ke lëk enɔŋ mëdhiëth ku dumuu

Thukuul ke akuma ke Niiu Thawuth Welith (NSW) kedhia (ebën) aa ye kuccny yön në biäk kä ke thaikoljji në dhöl de ajuiëer de jiëäm.

Ajuiëer de jiëäm de thukul anɔnjic (alaic) koc ke jiëäm ku koc nyic thaikoljji ye luui në dhöl yenë ke ajuiëer de jiëäm ku athëm de thaikoljji ku ajuiir ke kuccny lui thiin enɔŋ mith ke thukul tō rodha (dhöl de not) agut Year 12. Keek aa ye luui etök kenë bëi (mëc thook) ke mith, dupiööc ku koc lui në thukulic, ku koc koc nyic luɔiden bïkë kony në piöc, wët de pial e guöp ku kä piath ke piiric wic mith ke thukul keek, ku yekë luui ago piöc dik cïnic këreec ye koc yom thiin, ye tē de pial e guöp, ku kä tō thiin ye piöc cok cath apiath ya tō thiin.

Koc ke jiëäm ke thukul kedhia aa ye koc cï thaikoljji kueen në jama (thukuldiit biøth thëkandari cök) agut bïkë cädaai war digirii yön në nyiny de kä ke tuaany de nhom, piöc, ku duciën de raan (të ye raan kän luɔi thiin) bï mith ku riënythii kuɔny agokë tiam në piöc, piiric në koc yiic, ku tē yenë raan yepiöu yön thiin (ték ték ku kä ke dieer).

Raan de jiëäm ka raan nyic thaikoljji lui në thukulic alëu bï:

- mith ke thukul ya jääm
- piöc ku kä wic mën̄ de thukul keek në biäk de kä ke pial e nhom caar yiic
- luui etök kenë dupiööc ku koc nyic luɔi yekë looi në thukulic
- mëc thook (bëi) kuɔny bïkë kä wic mithken keek në biäk de piöc ku kä ke pial e nhom deet yiic ku dhöl benë keek luɔi thiin
- luui kenë ajuiir ayeer ku koc nyic luɔi de kä ke pial e nhom agokë kuccny luui koc thiin etök yiëk keek, në dhöl cï juuir bï mën̄ de thukul ebën kuɔny.

Të luui kek kenë mith ke thukul, mëdhiëth ka dumuu, ku dupiööc, koc ke jiëäm ke thukul, abi dhöl ye kek luui thiin, ye kë ye lueel piñg apiath, ye kä bï keek looi cok piny ku ye koc cok (cöl) loi kë löikë apiath.

Wël gäl keek (muɔny bï wël bïkë cie lɔ ayeer moony)

Koc ke kantheliŋ ke thukul aa ye mith ke thukul yiëk kuccny epath cïnic wëu ye cuat piny thiin kä ye lueel thiin. Wël ke lëk ye keek moony aa cie bï ya rɔm kenë koc koc pee i tē këc mën̄ de thukul, mëdhiëth, ka dumuk yeen gam e ke tē na cï lön yeen lueel ka tē benë kérilicdit bï raan luɔi kérac tuɔl ka kë bï piiρ piath riɔjök gäl.

Then/Tooc

Kä tō tueen në kä ke kuccny de kantheliŋ de thukul aa ye keek looi ke koc lui etök kenë koc lui në akutnhiiim nɔŋ yiic dupiööc ku koc ke biäk de kä ke piiρ lɔcök. Mëdhiëth ka dumuu nɔŋ kä ye keek diir në biäk de piöc, wët de pial e nhom ku/ka piiρ piath lɔcök de mithken aa lëu bïkë thiëc bïkë jam kenë thukul. Mith ke thukul në yiëthken (keek në röth (röt) aa lëu bïkë lɔ ka bïkë kuccny thiëec enɔŋ mëdhiëth ka dupiööc bï keek tñj ku bïkë jam kenë keek.

Ajuiëer de wëer de thok në telepuun

Na wic wël koc ke lëk ke yi cöl thukul. Na wic raan de wëer de thok bï yiin kuɔny në käkuɔjön ke thiëc, ke yi cöl Ajuiëer de Wëer de Thok në Telepuun tō 131 450 ku thiëc raan de wëer de thok në thoñdu (thuɔñdu).

Lëkkë raan lui në telepuun namba de telepuun kɔɔr (wic) ba cɔɔl ku yeen abi raan de wëer de thok bëi në laanyic bï yiin kuɔny në jam ba looi. Acin wëu bï keek thiëc yiin në ye ajuiëer kanic.